

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA

VOL. XL, 21

SECTIO C

1985

Institut Biologii UMCS
Zakład Systematyki i Geografii Roślin

Dominik FIJAŁKOWSKI, Jan GÓRSKI,
Zofia LIS

Rezerwaty leśne nadleśnictwa Świdnik koło Lublina

Лесные заповедники надлесничества Свидник около Люблина

Forest Reservations of the Swidnik Forest Inspectorate near Lublin

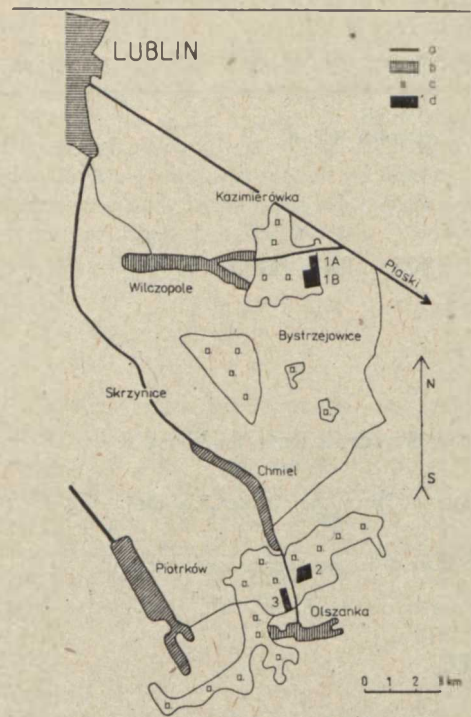
WSTĘP

Nadleśnictwo Świdnik położone jest głównie w jednostce geobotanicznej Płaskowyzu Świdnickiego i północnej części Wyniosłości Gielczewskiej (1, 2). Jego teren charakteryzuje — w stosunku do Wyżyny Lubelskiej — małe urzeźbienie. Podłoże stanowią utwory kredowe o stosunkowo małej zawartości węgla wapnia (5—30%). Na znacznej powierzchni wytworzyły się z tego podłoża rędziny średnie i lekkie. Na większej jednak powierzchni utwory kredowe pokryte zostały cienką warstwą polodowcowych piasków, glin i lessów. W zależności od składu mechanicznego tych utworów oraz głębokości zalegania margli kredowych wytworzyły się gleby bielcowe, skrytobielicowe i brunatne.

W przedstawionych warunkach przyrodniczych utworzono 3 rezerwaty (za-
twierdzone w r. 1983): Wierzchowiska, Chmiel i Olszanka (ryc. 1). Skład florystyczny rezerwatów przedstawiają zdjęcia fitosocjologiczne zestawione w tab. 1.

WIERZCHOWISKA

Powierzchnia rezerwatu wynosi 24,52 ha. Różnicuje się on dość wyraźnie na drzewostan z panującą lipą drobnolistną (oddz. 95j, k) oraz z dębem szypułkowym (oddz. 101a). Lipa panuje na pow. 3,06 ha, a dąb — 21,46 ha. Las z dużym udziałem (do 30%) lipy drobnolistnej ma w domieszce głównie dawniej wprowadzoną sosnę (ok. 50%), olszę czarną (do 10%) i nielicznie dąb szypułkowy (zdj. 8—12). Las z panującym dębem szypułkowym (ok. 60% udziału) ma w domieszce głównie sosnę i brzozę

Ryc. 1. Mapka sytuacyjna terenu badań; a — główne drogi, b — osiedla, c — powierzchnie leśne, d — rezerwy: 1A — Wierzchowiska—las lipowy, 1B — Wierzchowiska—las dębowy, 2 — Chmiel, 3 — Olszanka

A situation map of the investigated area; a — main roads, b — hamlets, c — forest areas, d — reservations: 1A — Wierzchowiska—lime forest, 1B — Wierzchowiska—oak forest, 2 — Chmiel, 3 — Olszanka

brodawkowatą (po 20%) oraz nielicznie graba i lipę drobnolistną (zdj. 13—19).

Podszycie tworzą odnawiające się drzewa (głównie *Carpinus betulus* i *Tilia cordata*) oraz krzewy; przede wszystkim *Corylus avellana*, rzadziej *Frangula alnus*, *Viburnum populus* i *Sorbus aucuparia*.

Runo ma charakter grądu typowego, opisywanego w literaturze jako zespół *Tilio-Carpinetum* (Traczyk 1962). W drzewostanie z przewagą lipy drobnolistnej runo jest silnie przekształcone prawdopodobnie na skutek silnych cięć w przeszłości. Dominują tu takie gatunki, jak: *Athyrium filix-femina*, *Catharinea undulata*, *Majanthemum bifolium*, *Geum urbanum*, *Dryopteris spinulosa* i *Actaea spicata*. W drzewostanie z przewagą *Quercus robur* grąd (podobnie jak w drzewostanie lipowym) zajmuje nieco niżej położone miejsca, a na wyższych zaznacza się duży udział gatunków światłolubnych. Stanowiąc one mogą podstawę zakwalifikowania takich płatów do dąbrowy świetlistej (*Potentillo albae-Quercetum*). Dominującymi gatunkami runa są tu *Convallaria maialis* (do 50% udziału), *Melittis melissophyllum*, *Dryopteris filix-mas*, *Athyrium filix-femina*, *Asarum europaeum*, *Ajuga reptans*, *Geum urbanum*.

Za utworzeniem rezerwatu częściowego przemawiają występowanie sędziwych drzew w wieku do 140 lat i rzadkich gatunków runa. Obwody

najgrubszych 5 lip wynoszą: 180—240 cm, 7 dębów — 200—260 cm, olsza czarna — 145 cm, brzoza czarna — 190 cm i modrzew europejski — 220 cm. Wartość naturalnego drzewostanu podkreślają rzadkie gatunki runa: *Primula officinalis*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Platanthera bifolia*, *Lilium martagon*, *Bromus benekenii*, *Vincetoxicum officinale*, *Daphne mezereum*, *Hypericum montanum*, *Circaea alpina*, *Phegopteris dryopteris*, *Neottia nidus-avis*, *Melittis melissophyllum*, *Carex montana* i *Phyteuma spicatum*.

CHMIEL

Rezerwat częściowy położony jest na terenie uroczyska Olszanka, gmina Jabłonna, obręb Krzczonów, leśnictwo Chmiel, oddz. 31. Zajmuje on pow. 25,7 ha. Drzewostan jest zbliżony do naturalnego i użytkowany jako nasienny. Tworzy go zespół grądu typowego (*Tilio-Carpinetum typicum*) i wilgotnego (*T.-C. stachetosum silvaticae*).

W drzewostanie panuje dąb szypułkowy w wieku do 190 lat z dużym udziałem zwłaszcza graba, nielicznie dębu bezszypułkowego i buka.

W podszyciu występują odnawiające się drzewa (*Carpinus betulus* i *Quercus robur*) oraz krzewy: *Corylus avellana*, rzadko *Viburnum opulus*, *Padus avium*, *Sorbus aucuparia* i *Evonymus verrucosa*. W runie dominują *Asperula odorata*, *Anemone nemorosa*, *Oxalis acetosella*, *Asarum europaeum*, *Pulmonaria obscura*, *Catharinea undulata*, *Majanthemum bifolium* i *Carex digitata*.

Rezerwat pokrywają gleby brunatne wytworzone z lessów z płytko zalegającym (ok. 1 m) poziomem margli kredowych.

Za utworzeniem rezerwatu częściowego przemawia przede wszystkim skupienie kilkudziesięciu buków z silnym podrostem bukowym. Drzewo to ma tu najdalej na północny wschód wysunięte stanowisko, nie budzące wątpliwości co do jego naturalności. Wartość rezerwatu podkreślają nadto przestoje dębu szypułkowego; 12 drzew osiąga obwody 280—340 cm. Najgrubsza sosna zwyczajna ma obwód 275 cm, a grab — 210 i 220 cm. Wartość drzewostanu podkreślają też rzadkie gatunki runa: *Platanthera bifolia*, *P. chlorantha*, *Lilium martagon*, *Ranunculus cassubicus*, *Daphne mezereum*, *Neottia nidus-avis*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Hypericum montanum*, *Phegopteris dryopteris*, *Carex montana*, *Melittis melissophyllum*, *Ranunculus lanuginosus* i *Phyteuma spicatum*.

Tab. 1. Skład florystyczny rezerwatów: Chmiel, Wierchowiska, Olszanka
 A floristic composition of reservations: Chmiel, Wierchowiska, Olszanka

Rezerваты		Chmiel							Wierchowiska									Olszanka					
Zwarcie drzew	a	8	8	7	9	9	9	9	8	8	9	8	7	7	9	6	7	8	9	9	9	9	
"	b	3	3	8	2	2	5	3	2	2	6	2	3	8	8	6	3	8	7	3	2	2	
"	c	8	8	5	7	8	3	9	7	9	4	4	5	5	8	3	9	4	6	7	8		
"	d	1	+	1	1	2	1	2	1	+	1	3	2	1	2	3	1	+	1	1	1		
Nr zdjęć	fitosocjol.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
I. Drzewa i krzewy																							
<i>Betula verrucosa</i>	a	.	.	.	.	.	.	1	1	.	2	1	.	.	6	1	1	1	1	1	.	.	.
<i>Carpinus betulus</i>	a	7	2	1	5	1	8	5	.	.	2	2	+	.	.	1	1	1	1	2	5	6	5
<i>C. betulus</i>	b	3	2	7	1	1	3	3	.	.	+	+	+	+	5	2	2	1	2	1	1	1	1
<i>C. betulus</i>	c	.	1	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Corylus avellana</i>	b	.	1	2	.	.	2	2	1	1	2	1	8	8	2	1	7	6	1	1	2	1	1
<i>Cerasus avium</i>	a	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>C. avium</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>C. avium</i>	c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Crataegus monogyna</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Fagus sylvatica</i>	a	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>F. sylvatica</i>	b	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>F. sylvatica</i>	c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Frangula alnus</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.
<i>Larix decidua</i>	a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Padus avium</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	2	1	1	3	+	5	4	1	2	2	1	.	.	.	2
<i>Pinus silvestris</i>	a	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Ribes grossularia</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Quercus robur</i>	a	6	7	6	.	9	3	7	2	2	.	.	4	2	3	3	5	6	9	7	6	4	.
<i>Q. robur</i>	b	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Q. robur</i>	c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Sambucus nigra</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Sorbus aucuparia</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>S. aucuparia</i>	c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Tilia cordata</i>	a	.	.	.	.	.	.	7	6	5	5	4	.	.	.	2	1	1	.	.	.	.	.
<i>Tilia cordata</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1	2	.	.	.	1	.	2	.	.	.	.	.
<i>T. cordata</i>	c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viburnum opulus</i>	b	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>V. opulus</i>	c	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
II. Tilio-Carpinetum																							
1 Carpinion betuli:																							
<i>Filampyrus nemorosus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Stellaria holostea</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Galium schultesii</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2
III. Fagetalia silvaticae:																							
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Circaea lutetiana</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Ficaria verna</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Atrichum undulatum</i>	1	+	1	1	2	1	2	1	+	1	3	2	1	2	3	1	.	1	1	1	1	1	1
<i>Actaea spicata</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	2
<i>Aegopodium podagraria</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Asperula odorata</i>	7	3	2	1	1	1	1	1	1	+	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	5	1
<i>Asarum europaeum</i>	.	1	.	1	.	.	4	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	3	.	.
<i>Carex silvatica</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Daphne mezereum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Epilobium montanum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Galeobdolon luteum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hepatica nobilis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Mnium undulatum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1
<i>Lilium martagon</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.
<i>Milium effusum</i>	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Phyteuma spicatum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Polygonatum multiflorum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Pulmonaria obscura</i>	2	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	2
<i>Ranunculus lanuginosus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
<i>Scrophularia nodosa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV. Quercus-Fagetes:																							
<i>Anemone nemorosa</i>	2	2	2	5	3	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	3	2
<i>Carex digitata</i>	.	1	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
<i>Cerx urbanum</i>	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	2	.	2	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Geranium robertianum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	+	1	.	.	.	.	.	.
<i>Lilica pvtans</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Moehringia trinervia</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Poa nemoralis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viola silvestris</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
<i>Eurhynchium zetterstedtii</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hypericum montanum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	1	.	.	.	2	.	.
<i>Melittis melissophyllum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
V. Gatunki towarzyszące:																							
<i>Athyrium filix-femina</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	1	1	2	1	1	2	.	.	1	.	.	.
<i>Ajuga reptans</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Aruncus silvester</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	6	1	.	.	2	2	.	.
<i>Convallaria maialis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Chaerophyllum nigratum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Dryopteris spinulosa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>D. filix-mas</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	4	1	.	1	.	.	.	1	2	.	.	.	.	.	.
<i>Deschampsia caespitosa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Pragaria vespa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Galium verum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Ciąg dalszy tab. 1 — Table 1 continued.

Nr zdjęć fitosocjologicznych	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
<i>Hieracium lichenalii</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>H. aurorum</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Lysimachia vulgaris</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>L. nummularia</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Luzula pilosa</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Majanthemum bifolium</i>	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Mycelis muralis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Oxalis acetosella</i>	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Primula officinalis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Polytrichum attenuatum</i>	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.
<i>Ranunculus repens</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.
<i>R. auricomus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Rubus idaeus</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>R. saxatilis</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Urtica dioica</i>	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Veronica chamaedrys</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viola riviniana</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Gatunki występujące w 1 i 2 zdjęciach; I: *Alnus glutinosa* a, 10/2/, *Betula obscura* a 11/1/, *Betula pubescens* a 16/1/, *Evonymus europaea* b, 2/+/, *Evonymus verrucosa* b, 21/+/, *Picea excelsa* a, 11/1/; II: *Ranunculus cassubicus* 6/+/, III: *Neottia nidus-avis* 12/+/, *Paris quadrifolia* 22/+/, *Sanicula europaea* 21/+/, IV: *Campanula trachelium* 6/+/, *Lathyrus vernus* 11/+/, *Rubus caesius* 2/+/, *Carex montana* 3/+/, *Galanthus vulgaris* 11/+/, *Bromus borealis* 19/+/, *Carex pallescens* 10/+/, *Circaea alpina* 11/+/, *Hypericum perforatum* 17/+/, *Phegopteris dryopteris* 3/+/, 12/+/, *Platanthera bifolia* 6/+/, 19/+/, *Platanthera chlorantha* 6/+/, *Ranunculus acer* 8/+/, *Rubus hirtus* 8/1/, *Solidago serotina* 16/2/, *Thalictrum aquilegifolium* 8/+/, 15/+/, *Trifolium europaea* 14/+/, 18/+/, *Vincetoxicum officinale* 8/+/.

OLSZANKA

Rezerwat częściowy położony jest na terenie uroczyska Olszanka, gmina Jabłonna, obręb Krzczonów, leśn. Chmiel, oddz. 22g. Powierzchnia rezerwatu 8,75 ha. Las tworzy starodrzew złożony z dębu szypułkowego oraz domieszki graba i sosny. W podszyciu występują głównie odnawiający się grab oraz leszczyna, rzadziej kalina.

Runo ma charakter grądu typowego (*Tilio-Carpinetum*) z udziałem przede wszystkim *Asperula odorata*, *Anemone nemorosa*, *Pulmonaria obscura*, *Oxalis acetosella*, *Majanthemum bifolium*, *Galium schultesii* i *Actaea spicata*. Podłoże stanowią utwory lessowate, z których wykształciły się gleby brunatne.

Za utworzeniem rezerwatu przemawiają naturalny starodrzew i rzadkie gatunki runa. W drzewostanie występują przestoje dębu szypułkowego i sosny; 6 dębów ma obwody 270—325 cm, a 3 sosny — 260—320 cm.

W runie stwierdzono występowanie *Lilium martagon*, *Daphne mezereum*, *Aruncus silvester*, *Platanthera bifolia*, *P. chlorantha*, *Neottia nidus-avis*, *Actaea spicata*, *Phyteuma spicatum*, *Ranunculus lanuginosus* i *Melittis melissophyllum*.

PIŚMIENNICTWO

1. Chałubińska A., Wilgat T.: Podział fizjograficzny województwa lubelskiego. Przew. V Zjazdu Pol. Tow. Geograf., Lublin 1954.
2. Fijałkowski D.: Stosunki geobotaniczne Lubelszczyzny. Lub. Tow. Nauk., Ossolineum, Wrocław—Warszawa—Kraków 1972.
3. Traczyk T.: Materiały do geograficznego różnicowania grądów w Polsce. Acta Soc. Bot. Pol. 31 (2), 275—304 (1962).

РЕЗЮМЕ

Приведено естественно-научное описание трех лесных заповедников в окрестностях: Вежховиска, Хмель и Ольшанка. Здесь доминирует ассоциация *Tilio-Carpinetum*.

Вежховиска — это старое лесонасаждение с большим участием *Tilia cordata* (до 30%) и *Quercus robur* (до 60%). Обхват нескольких деревьев достигает 260 см. Из редких видов травостоя встречаем: *Bromus benekenii*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Phegopteris dryopteris* и *Circaea alpina*. В пределах *Tilio-Carpinetum* зарегистрированы небольшие фрагменты *Potentillo albae-Quercetum*.

В Хмеле произрастают многочисленные представители флоры, много здесь великолепных представителей *Quercus robur*, в обхвате достигающих 340 см. На северо-восточной границе ареала имеет место скопление нескольких десятков буков. Представителями редких видов травостоя являются: *Thalictrum aquilegifolium*, *Phegopteris dryopteris*, *Platanthera bifolia*, *P. chlorantha*.

В Ольшанке произрастают старые лесонасаждения с *Quercus robur* (до 325 см в обхвате) и *Pinus silvestris* (до 320 см в обхвате). В травостое отметили несколько редких видов: *Aruncus silvester*, *Platanthera bifolia*, *P. chlorantha*, *Neottia nidus-avis*.

SUMMARY

Three forest reservations near Lublin have been investigated. These are: Wierzchowiska, Chmiel and Olszanka. The species prevailing there is *Tilio-Carpinetum*.

Wierzchowiska comprise old trees with a considerable share of *Tilia cordata* (up to 30%) and *Quercus robur* (up to 60%). Several trees reach a circumference of 260 cm. Among rare undergrowth species there occur, among others: *Bromus benekenii*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Phegopteris dryopteris* and *Circaea alpina*. Within *Tilio-Carpinetum* small fragments of *Potentillo albae-Quercetum* occur.

Chmiel has numerous specimens of specially imposing *Quercus robur* reaching a circumference of 340 cm. There is also a concentration of tens of beech-trees at the north-east border of the range. Rare undergrowth species are specially represented by: *Thalictrum aquilegifolium*, *Phegopteris dryopteris*, *Platanthera bifolia* and *P. chlorantha*.

Olszanka comprises old trees with *Quercus robur* (a circumference of up to 325) and *Pinus silvestris* (up to 320 cm). Several rare species have been found in the undergrowth, e.g. *Aruncus silvester*, *Platanthera bifolia*, *P. chlorantha*, *Neottia nidus-avis*.